

TILLEGGSPROTOKOLL

I HENHOLD TIL KAPITTEL 13 (HANDEL OG BÆREKRAFTIG

UTVIKLING) I FRIHANDELSAVTALEN MELLOM EFTA-

STATENE OG MERCOSUR

Island, Fyrstedømmet Liechtenstein, Kongeriket Norge og Det sveitsiske edsforbund (EFTA-statene)

og

Det søramerikanske økonomiske fellesskapet (MERCOSUR) og dets statsparter, som har undertegnet frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og MERCOSUR, Republikken Argentina, Forbundsrepublikken Brasil, Republikken Paraguay og Republikken Uruguay (MERCOSUR-statene),

heretter kalt «partene»¹,

ER ENIGE OM, for å nå ovennevnte mål, å inngå følgende tilleggsprotokoll:

I. Kontekst og formål

1. Statspartene er overbevist om at frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og MERCOSUR (avtalen) kan spille en viktig rolle i å fremme bærekraftig utvikling i tre dimensjoner, og redegjør herved for sin felles forståelse av hvordan forpliktelsene knyttet til handel og bærekraftig utvikling som framgår av avtalen skal gjennomføres.
2. Denne tilleggsprotokollen tar hensyn til hver parts rett til å bestemme sin egen politikk og sine egne prioriteringer for bærekraftig utvikling, i samsvar med nasjonale forhold og på en måte som er forenlig med partens internasjonale forpliktelser. Den tar også hensyn til de spesifikke utfordringene som utviklingsland uten kyst mot havet står overfor, og at land på ulike utviklingsnivåer står overfor ulike utfordringer og har ulike behov, bekymringer og ressurser, slik det understrekes i relevante internasjonale avtaler inkludert WTO-avtalene.
3. Partene minner om at i henhold til prinsipp 11 i Rio-erklæringen om miljø og utvikling fra 1992 bør miljøstandarder, forvaltningsmål og prioriteringer gjenspeile den miljø- og utviklingssammenhengen de forekommer i.

II. Standarder for miljø- og arbeidervern

4. Idet den anerkjenner hver statsparts rett, med forbehold for bestemmelsene i avtalen, til å fastsette nivåer for sitt eget miljø- og arbeidervern og i tråd med dette å vedta eller endre sine relevante nasjonale lover og forskrifter og sin relevante nasjonale politikk

¹ I denne tilleggsprotokollen betyr «statspart» en EFTA-stat eller en MERCOSUR-stat.

og praksis, er hver statspart forpliktet til å arbeide for å sikre at dens respektive lover og forskrifter, politikk og praksis tilrettelegger for og fremmer et høyt miljø- og arbeidervernnivå i samsvar med de standardene, prinsippene og avtalene som er nevnt i artikkel 13.5 (Internasjonale arbeidslivsstandarter og -avtaler) og artikkel 13.6 (Multilaterale miljøavtaler), og vil bestrebe seg på å styrke vernet ytterligere som følger av slike lover og forskrifter og slik politikk og praksis.

5. Statspartene erkjenner viktigheten av å ta hensyn til vitenskapelig og teknisk informasjon, så vel som relevante internasjonalt anerkjente standarder, retningslinjer og anbefalinger, når de utformer og gjennomfører tiltak som gjelder miljø- eller arbeidsforhold og som påvirker handelen og investeringene dem imellom.

6. Statspartene erkjenner at bærekraftstiltak som påvirker handelen, skal være i fullt samsvar med deres forpliktelser i henhold til WTO-avtalene, herunder forpliktelsene i henhold til artikkel XX i GATT og artikkel XIV i GATS.

7. Partene minner om at i henhold til WTOs TBT-avtale skal tiltak som utgjør tekniske forskrifter som begrenser handel som er underlagt avtalen, blant annet i) være basert på vitenskapelig og teknisk informasjon, ii) ikke være mer handelsbegrensende enn det som er nødvendig for å oppfylle et legitimt mål, idet det tas hensyn til de risikoene manglende oppfyllelse vil medføre, og iii) være basert på relevante internasjonale standarder, dersom slike er tilgjengelige, med mindre det er fastsatt noe annet i TBT-avtalen. Partene minner også om at veterinære og plantesanitære tiltak som er underlagt SPS-avtalen, i samsvar med den avtalen blant annet i) bare skal anvendes i den utstrekning det er nødvendig for å beskytte menneskers, dyrs eller planters liv eller helse, ii) skal bygge på vitenskapelige prinsipper, iii) skal bygge på relevante internasjonale standarder, retningslinjer eller anbefalinger, med mindre det framgår noe annet av SPS-avtalen, iv) ikke skal opprettholdes uten tilstrekkelig vitenskapelig dokumentasjon, med mindre det framgår noe annet av SPS-avtalen, og v) ikke skal anvendes på en måte som vil utgjøre en skjult begrensning av internasjonal handel.

8. I tillegg har statspartene i artikkel 13.4 (Opprettholdelse av vernenivå) i avtalen blitt enige om at de ikke skal unnlate å håndheve sine nasjonale miljø- og arbeidslivslover, -forskrifter eller -standarder på en måte som påvirker handel eller investeringer mellom statspartene, eller tillate unntak fra slik lovgivning, for å fremme handel eller investeringer. De har videre blitt enige om at de ikke skal senke miljø- og arbeidslivsstandardene sine i den hensikt å oppnå en konkurransemessig handelsfordel.

III. Handel og biologisk mangfold

9. Statspartene forplikter seg til effektivt å gjennomføre de multilaterale miljøavtalene som de er part i. Statspartene er innforstått med at denne forpliktelsen er forbundet med deres respektive forpliktelser i henhold til Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) av 1993 og dens protokoller, så vel som andre multilaterale avtaler om biologisk mangfold, for eksempel CITES, og gjentar sin forpliktelse til å gjennomføre Det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold fra 2022

(Naturavtalen),² og dets mål og delmål, i samsvar med deres nasjonale forhold, prioriteringer og kapasiteter.

10. For å oppnå en rettferdig og rimelig fordeling av fordelene som oppstår ved kommersiell og annen utnyttelse av genetiske ressurser, erkjenner statspartene hvor viktig det er at de følger opp sine respektive rettigheter og forpliktelser i henhold til internasjonale avtaler de er part i. I den forbindelse uttrykker de sin beslutning om å utvikle og gjennomføre effektive tiltak for å sikre en rimelig og rettferdig fordeling av fordelene som oppstår ved utnyttelse av genetiske ressurser og av digital sekvensinformasjon om genetiske ressurser, i samsvar med hver statsparts internasjonale forpliktelser.

11. Statspartene bekrefter sine relevante internasjonale forpliktelser til å eliminere, fase ut eller reformere stimuleringsiltak, herunder subsidier, som er skadelige for det biologiske mangfoldet, på en forholdsmessig, rimelig, effektiv og rettferdig måte, samtidig som de gradvis og i vesentlig omfang reduserer dem fram mot 2030, ved å begynne med de mest skadelige stimuleringsiltakene for så å trappe opp stimuleringsiltakene for bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold, og slik bidra til det globale målet i Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold.

IV. Bærekraftig skogforvaltning og tilknyttet handel

12. Hva gjelder bærekraftig skogforvaltning og tilknyttet handel forplikter statspartene seg til å oppfylle sine forpliktelser i henhold til artikkel 13.10 (Bærekraftig skogforvaltning og tilknyttet handel) i avtalen, klimakonvensjonen, Parisavtalen³, Konvensjonen om biologisk mangfold og tilknyttede instrumenter de er part i. Statspartene minner om Det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold. Videre erkjenner statspartene også den viktige rollen som andre skoginitiativer så vel som andre finansieringsinitiativer kan spille for å bidra til å nå målene i artikkel 13.10 (Bærekraftig skogforvaltning og tilknyttet handel) i avtalen.

13. Hver statspart forplikter seg til å gjennomføre tiltak i samsvar med sine nasjonale lover og forskrifter, politikk og praksis for å hindre ytterligere avskoging og styrke innsatsen for å stabilisere eller øke skogdekket.

14. De erkjenner at det bør tas behørig hensyn til utviklingslandenes sosiale og økonomiske utfordringer og deres bidrag til den globale matvaresikkerheten når slike tiltak gjennomføres.

15. De erkjenner at det er viktig å ta hensyn til eksisterende overvåkingssystemer, herunder de som er etablert eller som brukes av statspartene.

16. De understreker behovet for og viktigheten av støtte og investeringer for å nå disse målene, herunder gjennom økonomiske midler, teknologioverføring, kapasitetsbygging og andre mekanismer.

² Beslutning 15/4 i CBD COP 15, vedlegg.

³ Vedtatt under UNFCCC i FCCC/CP/2015/10/Add.1, beslutning 1/CP.21.

17. Statspartene vil samarbeide med sikte på å gi markedsadgang for produkter som framstilles på en bærekraftig måte, og i Den blandede komité vurdere å føre på listen varer fra MERCOSUR-statene som bidrar til bevaring, restaurering, bærekraftig bruk og forvaltning av skoger og sårbare økosystemer.

18. Statspartene anerkjenner urfolks og lokalsamfunns rolle, herunder den kunnskapen disse bidrar med om bærekraftig arealbruk og vern, bevaring og bærekraftig bruk av skog og biologisk mangfold, idet de tar hensyn til Det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold, og i samsvar med nasjonale lover og forskrifter og de relevante internasjonale forpliktelsene til hver statspart.

V. Handel og bærekraftig landbruk

19. Statspartene erkjenner viktigheten av bærekraftige landbruks- og næringsmiddelsystemer og den rollen et regelbasert, ikke-diskriminerende, åpent, rettferdig, inkluderende og gjennomsiktig multilateralt handelssystem spiller. De erkjenner hvor relevant det er å innføre en landbrukspolitikk som fremmer bærekraftig landbruks- og næringsmiddelsikkerhet, i tråd med sine respektive nasjonale prioriteringer og i samsvar med sine internasjonale forpliktelser, og erkjenner at det ikke finnes en «universell» tilnærming som passer alle. I den forbindelse vil de også:

- a) bekrefte sine rettigheter og forpliktelser i henhold til WTOs SPS-avtale, som nevnt i avtalens kapittel 6 (Veterinære og plantesanitære tiltak), og
- b) gjenta sin forpliktelse til å foreta betydelige gradvise reduksjoner i støtte- og vernetiltakene for landbruk i samsvar med artikkel 20 i WTO-avtalen om landbruk.

20. Statspartene erkjenner at det å fremme bærekraftig landbrukspraksis omfatter:

- a) at man lar være å bruke hormonelt aktive vekstfremmende midler i kjøttproduksjon,
- b) vedvarende innsats for å fase ut bruken av antimikrobielle stoffer som vekstfremmende midler for dyr i tråd med anbefalingene fra Codex Alimentarius og Verdens dyrehelseorganisasjon, og
- c) tiltak for å garantere dyrehelse og dyrevelferd basert på Verdens dyrehelseorganisasjons helseregulverk for landlevende og vannlevende dyr.

21. Statspartene minner om dialogene som er opprettet i henhold til artikkel 13.12 (Handel og bærekraftige landbruks- og næringsmiddelsystemer) og kapittel 7 (Dialoger) i avtalen, og forplikter seg til å bruke disse foraene aktivt til å utveksle synspunkter om temaer eller spørsmål av felles interesse.

VI. Internasjonale arbeidslivsstandarter og -avtaler

22. Statspartene er forpliktet til å beskytte arbeidstakerrettigheter i tråd med forpliktelsene som følger av medlemskapet i Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO), og anerkjenner ILOs rolle som multilateral organisasjon på dette området.

23. MERCOSUR-statene og EFTA-statene minner om forpliktelsene som følger av medlemskapet i ILO, som fastsatt i artikkel 13.5 (Internasjonale arbeidslivsstandarter og -avtaler) i avtalen, om å effektivt gjennomføre ILO-konvensjonene som de er part i, og forpliktelsen til å fortsette arbeidet med å ratifisere de grunnleggende ILO-konvensjonene samt andre konvensjoner som ILO har klassifisert som «oppdatert», samtidig som de respekterer den suverene retten en statspart har til å inngå andre relevante internasjonale forpliktelser.

24. Statspartene minner også om sine respektive forpliktelser knyttet til ILO-erklæringen om grunnleggende prinsipper og rettigheter i arbeidslivet (1998) med endringer i 2022, og oppfølgingen av denne, som ble vedtatt av Den internasjonale arbeidskonferansen på dens 86. sesjon i 1998, og ILOs hundreårserklæring for framtidens arbeid fra 2019.

25. I tillegg har statspartene, som uttrykt i artikkel 13.5 (Internasjonale arbeidslivsstandarter og -avtaler) i avtalen, forpliktet seg til å sikre at forvaltningsprosedyrer og rettsprosesser er tilgjengelige for å gjøre det mulig å gjennomføre effektive tiltak mot brudd på arbeidstakerrettigheter som nevnt i kapittel 13 (Handel og bærekraftig utvikling) i avtalen.

VII. Samarbeid

26. For å nå målene som er uttrykt i artikkel 13.2 (Kontekst og mål) i avtalen, framhever statspartene viktigheten av et åpent og gjennomsiktig multilateralt handelssystem, med WTO i sentrum, og et interregionalt samarbeid, og er enige om å samarbeide om gjennomføringen av sine respektive multilaterale forpliktelser på områdene klimaendringer, biologisk mangfold, miljøforurensning og arbeidslivsstandarter.

VIII. Kvinner i handel

27. Statspartene erkjenner at alle deler av samfunnet, herunder kvinner, yter viktige bidrag til økonomisk vekst gjennom sin deltakelse i økonomisk virksomhet, herunder internasjonal handel. Statspartene erkjenner også at endringer i handelsstrømmene kan ha ulik effekt på menns og kvinners sysselsettingsmuligheter og deltakelse i arbeidslivet, og på deres inntekt og velferd. Statspartene har derfor til hensikt å gjennomføre avtalen på en måte som fremmer like muligheter og likebehandling av kvinner og menn i handels- og investeringspolitikken, og å styrke sitt samarbeid i denne forbindelse. Et slikt samarbeid kan blant annet omfatte utveksling av informasjon og beste praksis knyttet til datainnsamling som støtter handelspolitikker som tar sikte på å styrke kvinners deltakelse og vilkår i internasjonal handel.

IX. Overvåking og gjennomføring

28. Statspartene er enige om at Den blandede komité som er opprettet i henhold til avtalen, skal føre tilsyn med gjennomføringen av kapittel 13 (Handel og bærekraftig utvikling) og denne tilleggsprotokollen.

29. Som fastsatt i artikkel 13.14 (Gjennomføring, konsultasjoner og ekspertpanel) i avtalen skal partene ikke ha adgang til voldgift i henhold til kapittel 15 (Tvisteløsning) i avtalen for spørsmål som måtte oppstå i henhold til kapittel 13 (Handel og bærekraftig utvikling) og denne tilleggsprotokollen.

30. Statspartene understreker at denne tilleggsprotokollen ikke på noen måte endrer arten eller omfanget av forpliktelsene som er vedtatt under de relevante internasjonale avtalene som er nevnt ovenfor, så vel som i de gjeldende WTO-avtalene.

31. Statspartene erkjenner videre hvor viktig det er med tilgang til informasjon og å gi berørte parter mulighet til å komme med innspill til denne tilleggsprotokollen og kapittel 13 (Handel og bærekraftig utvikling) i avtalen, i samsvar med sine respektive rettslige rammer.
